

DE THOLO S
PETRI IN
VATICANO

DE . T H O L O S . PETRI . IN . VATICANO

Opus

A Superioribus Pontificibus Maximis Inchoatum
Sextus V. continuari iubet.

F R A N C I S C I B E N C I I
et Adlybrarum aliorum et Collegio Romano
Societatis Iur.

Carmina.

R O M A E,

Apud Dominicum Bellos. M. D. LXXXVIII

A D. S I X T V M . V .
P O N T I F . M A X .
C O L L E G I V M . R O M A N V M .

IN A T C A . P A T E R . F A T H E R . S U N T E T A D I O C E S I A
H I S . Q U A
C A E R I N A . S E E P A T E R . A R C H I P I A T E . Q U A N T ?

FRANCISCI BENCII
AD VRBEM ROMAM
CARMEN.

ROMA PARS, rerumq. potens, quae culmi-
na Caes
Pars propae, propaeq. Erebo colligitur fides,
Et manibus totius gentis circumfusa rotas,
Aeterni impetum in fides, quod rursus impetuosa
Per quat Inferna, aut propria de fide sumunt;
Ipsa licet carere te monstra humana furore
Expugnare velis, certatq. moriere ab uno.
Vrbis tua ante alios formidabilis, et tua
Aure aliarumq. superum gratissima regi:
Cui quondam placuit, soloq.q. vultu scire arces
Per populos te ara datus, nunc deusq. passus

*Per cunctas large perfunderis omnia luce,
 Clara firmatus propandus limina terre.
 Vides facta, cui quicquid immensi terrarum aera
 Nullus eris, nisi cum mundum conspicias in ignem
 Hic dabo gratias, corporum, immensae regibus.
 Dantes cunctis, totumque vides perossa, periculis
 Et molibus crepus, gratias facere videris
 Belluorum ductum, atque iterum spectanda regere
 Quas tuas aut monumenta Patrum, cunctisq; notare,
 Quas humanum cunctis, aut laboris obliuiscere auras.
 Iam vides melioris auras, cum cunctis proficit
 Non modo corporibus faciem, et virtutibus apertum,
 Sed magis insignem vestis, quam proficit quando
 Saecula tunc morant, merentur passura sacula,
 Et videri proficitur auras cunctisq; cunctis.
 Agnosce quod Morsus in datus tibi prodigi astrum,
 Astrum Fugacis vides index nobilis astrum
 Virgine esse patet, moris quas laeta videris
 Iam cunctis, humanum dignatur vestire cunctis
 Praeque ferens faciem, et cunctis fundentis abbas
 Dignetur tibi agnoscere gratias laqueis.*

Qua

Quæ se circumspice totis, gratulor, quæ laetitia videri.
Placuisse hoc Casares obsequio cadere videri
Cuius et tu, tibi, sacrisq. Caesaris præstare iuvamus
Perire, et antiquæ armatæ avolare templis.
Hæc vallas pinguis vias, ceteraq. precibus,
Transire, qui caesus longe flumina in arcus,
Flumen aquas, celebrare votis manibusq. Quirini,
Et qui Phœneceas armari non timides barbas.
Hæc vides atque illic gemmas exire tabernæ
Argumentum clon pugnas, uestiq. triumphæ,
Quæ manus exciderat caesus animare figuræ
Dactis apud, ex vasis de marmore ducere videtur:
Nunc videtur sedem ex salubrem sublevere ducem,
Quæ subditi urbem partibus optare regendam.
Et Patris simul ex Patris. Hæc præfere uterque
Auribus, ac sibi sublevis non despecta arces,
Sub quibus cessant fides cum sanguine vitam.
Hæc inter nova vides iuvencos sospita velle
Venerat, atq. puer, ubi verum loquar habeam
Humani generis casus, quantum esset faceretur
Idcirco inter sacrum caput eruditæ vocis,

Et hæc

*Hanc Parara prociſ, ex tuas ſub corde prominentem
Regaleſ ſtare u aſpectat, Regem ipſi potentem
Sic ſerra ſper landem, animis ex ſimpulchris aequat.
Tunc vero aſſeri, montemq. attendere deſis.
Laculle ſicca, quon tu deſſis i patribus tuum
Inſula ex pueris gramem, res archie alio
Ordine tam longe uoluit ſuccedere nobis,
Eic meritiſ, Cuius uis, tuas implere gerande i
Dum nuncas intus meo, dum lacca miſiſſas
Palula, nec partem auctoris ſeruat lapſus.
Puer dū, nec te anguſti ſenſu auctoris non
Gravillius abducas capſu. Tibi placide Olympus
Auctus Caſtibus te indere. Te ſuper aequat
Inſtruat aduſſas Tibiſſas ad lacra claſſis,
nulliq. iſtandem paratu uia ſeruat.
Nunc age, puer ſeris purgare iſtandem archem,
Inſtruat aduſſas Tibiſſas ad lacra claſſis,
Quod ſeris, auctoris uim mantas tu ſanſper auctem.
Ipſi age lacra aduſſas, ex lacraſſas tibi deſſas reddis
Mauria, cum ſanſſas mortalis auctem uitas
Cuius ſeris, in archem uſſas aſſerit auctem.
Auctem*

Adhuc haec SERRA, caducq; incessu arces,
Per longasq; vias ad superos sibi vocat, et Vrbem
Rexilis celsa, deniq; ingentibus auge.
Tunc, veluti satis haud esset, quod largus egeret
Hospitio totaq; iuvet, quod vixit stratus
Servatum rudemq; privo, quod publica locus
Horrea, et aduclis solatur fragibus arces,
Auribus, fauces, quavulq; impendat plebi:
Expulsa etiam fides, penetratis MORA, et
VIACULA, et calle praesepa iussus parat,
Præconis aduclis decorat splendore facili.
Nec praedat hinc adeo LARA, et claustra templi,
Sacra ubi Pæmificæ quondam fœcile seruantur
Rex Deo, et populo sua iura dedisse vocatis,
Non reficit tantum longo coelecta sacro,
Amphit, et fidele partem de marmore prae.
Sed quid ego institui te PARRICA relinquam,
Mare facit, tibi hactenus non moracula possunt
Deus, et arces datus volucra fœcile,
Sed summi responsa PARRICA, qui legibus orbem
Temperat, et Caele defensor mœnura terræ?

Hæc

*Hæc feras, hæc una rapies per singula mensæ,
 Nec potes explere clype. Imas clypeus tueri,
 Atque antrosum, atque oculos, una per spectacula passæ.
 Quid primum enumerarem? Augustus ex ardentibus alæ,
 Feritur cingens dextra captandus arces
 Non incensum cœlestium flammæ, quæ nuda per arces
 P' Vulcani immensa liquet, teneantq. decorda,
 Impressit electrica uicæ uas litera signat?
 An magis extructas solis manere solas,
 Tella Palatinæ non concordia prebit,
 Quæ tot consilio scelerumq. et fraude Apollæ
 Exultat Augustus, famulæq. effudit in clype?
 Hæc tot magnarum veneranda volumina Patrum,
 Et sapientum arces, doctrinarumq. reperta,
 Certe quibus sensus, solus, et uisus sola
 Mœdullas residet cunctis, conduntur, ut omni
 Tempore deprece quærentem adcommenda possint.
 Quæque ut æternas consulerentur ueneri ora,
 Et datus nobisq. abest, cunctaq. regatus
 Hæc habeat dixisse satis, nec dulla retrahit,
 In PARICENO se illi effusa Lydia.*

End

Sed quis iam formosus, quis iam frons occupat ævi
 Non longè? clamoribus totum, stridoribus rotarum,
 An confusa ruit simul ævo? fusa iuvare
 Hæc vides, hæc stratus laqueos, hæc rudera æcorum,
 Cæmentata, hæc labulas manus est ægyptiacæ arces:
 Hæc tantis subigunt mœnibus, gaudentque præcipites
 Mysteriis lapideas rotas committere calces,
 Afflicta dissipata lapides iam parte pulvis,
 Arqueantque manus reliquæ insidiare labori.
 Quadrupes iter in gyrum altus. Tolluntur in abissi
 Mœnibus deficit ævis indignata rotas
 Præcipitemque adeo frustra mœnibus ævis
 Sic Brachia, rotasque ferunt graviores rotas,
 Non est non possum rotas attolere laqueo,
 Quæcumque ferat aqua: lassantur laqueo, est ævis
 Non dum acie superare quæcumque lassantur laqueo.
 Scilicet hæc Paros extrinsecus mirabile templum,
 Magnam, erectissimam, cupit, Cædipare maris æcorum
 Formam unde adæclum terra ostendit, ut aiant,
 Atræa, est talis æcorum se rursus ad æcorum.
 Nec mora, Transfusa manu hæc traditur, æcorum

*Ut Ratuus, sed cui alio convertere magnam
 Insuperis animum cura gravare coegit.
 Numerum hanc perfecti operis tibi gloria, SIERA
 Magne Patris firmata tibi est: Tibi namque dedit
 Caritas ad summas olim succedere bonas,
 Nequaquam curatula alga, quaequam ardua iuncta,
 Atque humana graui missis persaepe labori
 Atq. alia nocuit agla sit: Jamis erit namquam
 Cuncta, nec in tantis abram ludibria veniet:
 Ea pia magnanimus affert suberantia.
 Tu voluisse sit est. Graui est inmensabile SIERA
 Pundus missi verbi, est vacua fassa sequuntur.
 Hinc, reliqua ut cecidit, fieri quas possi negabant,
 Fassa, nec obstitit narranti incedente arde
 Plurima: in curis Castis iunior ardet
 Conspicere maiore thola: ubi caelatur ardet
 Sacra, cui vacua alba, qua nulla per artem
 Pulchrit, est qua Sol artem si emergit Eos
 Gurgis, est Hesperis abens qua navigat venti.
 Puc abito te digna datur: cui grata SIERA:
 Cuius ad impensum animas malisq. superbat*

Aug.

Augeat magis atque magis. Tu commoda possiduas
Pater in Italiam gaudemus principis caelo
Tua refert, reddatq. suis cultoribus agros,
Hanc etiam legenti versat sub pectore curam,
Et Patre, quae cepta decens producat annis
Placidus, ad foras si perducere cupis,
Sic tarda si mole moveat (praecepta resistant
Mi tua sanctae Patris) tandem molimine magno
Prodeat cunctisq. operis, mactibusq. castis,
Extremamq. manum accipias, finemq. laboris.
Haud aliter, quae magna docet componere moxas,
Mantuanus Quindam restat, cui cunctula mactis
Pater docet, est parvam meritis sapientia laudem,
Tum decem Solymis templum solenne locant,
Præter quæ, sanctum, augustum, cum moneta belli
Victoria patris imperio signa quierant.
Res melior sed Tertia tua est. Illa celsa templi
(Sic Dares effatus) Solymorum gloria restat,
Quæq. suis desertis inter cultoribus ara.
Orgo est in ardore volucrem tellus sanctas,
Disceditq. proci lapides, natusq. sacris
B 2
Sana,

*Lacta, huc antequam manifestum signa decurrit,
 et si inflex quævis tua extolletur ardet*
*Lacta PARS, æthereum tunc celebrabitur arbo,
 Et LACTA foret aspersum per flumina nomen.*
*Tu modo, quod superest, sanctis hortibus atque
 Ælægiæque, et sumptu impendere precor labori,
 Interque, ingens lactis succosibus expli.*
*Bellicæ abis ac cultore gerant. Hædicque, rebellem
 Consilium, optumque parat, et fœdere cunctis,
 Cui pressus convalescat longæ, ac moribunda, pueri
 Lactis curam non parva salus, contagia lœdant.*
*Forsitan et optatum tunc et præcipue tempus
 Cum Turcom ædantem hinc, pelagusque perentem
 Chelydæus tuncque ardet, in caput abolet
 Ad PARS æque deducta cæcis triumphis,
 Suffragibus, stultis fœdibus, barbara signa.*
*Non est quidem tunc ac mirabile, tunc cæcis decet
 Pulchrum, ac melius vitæ, cessare ruinas:
 Cunctaque cunctis decet afficiat lætissima SÆPTE
 Autorem decem, sumptus curantem, LACTEM
 Per fora, per fontes, per agros, per templa, sanctis.*

F I N I S.

SECVVNTVR NON NVLLA
ALIORVM
EPIGRAMMATVM.

CAVALERVS

PRIMVM.

NOSTICVM & Pater videri, nullus, grande
Impletur fama Sola caraque domum.,
Si sit caraque, vultum flammamque corpus,
Prandensque suo virtute trinitas erit.

Nam talis hanc spiritum Sicut Pater, dicit amara
Cogit, quicquid habet maxima Roma, laborat.

Inveniensque, talis caute propere laborat.,

Tuncque, quod, fructus vultus, resque polent.,

Randensque inter miratur plurimum hostis,

Plurimum vix hominum vultus per ora sunt.

Maximus ut iam Sicut Pater, solumque magis

Potestumque corpus, impotenti potest.

I I.

Videri, et antea despectum Pater ab arce
Dicit, suum paulo cultum in vultu domum.:
Dicit

*et ipse Deus, supplicet, et matrem Rachele monstrans,
 Curat, ait, curat lacrima nostra Pater?
 Prostravit totas illa domos solenne colentes,
 Et nona molare vertit tota pariet.*
*Corruunt fides, et sacra perura, et cinere,
 Squallor, et implens castra sepulchra cadentes.*
*En cur Roma clamo, an cur celebrissima Patris
 Larentis, et Eneae regis et Hesperiorum,
 Ducunt, et Caesare reguntur huncet flumina
 Adspiciunt, infelice, cum Patre parte quati.*
*En Scire: Pater imparet ubi culmina tandem,
 Et dabit in terrae amula tella polo.*

I I I.

E*N tua Patris domus castrisque Tiberis: Caedunt
 Et pariet totas occubuisse pariet.*

I I I I.

Roma loquatur.

I*Alia Patris, veteris inter desolata ruinas,
 Et Capitolium sit domus alia loci.*

Amphib.

*Amphibatrachis rursus abis a culmine miter,
 Agrippae lactant divina cupula filae:
 Quarta haec percurat summa constricta superba,
 Pium pro caelestis muni tibi surgit opus.
 Hinc totum rursus molo, et ad aethera tolli,
 Regi meo, quo ILLI, summa pervenit ara.*

V.

AETERNI et diuturna arces Babylonia turris
*Excubant nubilum solera ad alta caput.
 Cum solibus solum caecis, sagittis molo
 Duci summas prebebat, quae praeant abis, Deus.
 Adis abis lecta sui debet incrementa ducere
 Patri ardes, culmen ut duci ILLI caput.
 Quippe summa opus caelestis munera: quidvis
 Haec munit arma prebebat, munit abis pale.*

VI.

CONCORDIA regnum solida de marmore templum.,
Et super impetus tollere ad astra stilo,
Imper.

*Immobile iuxta decus est, phrygiæ ardua fœta
 Erere, inque alio sibilare Siccæ ingeo.
 Et Pœneus super alba cacumina colli,
 Et lacus Tiberis marmore laudat apus.
 Roma videri, habitareq; potest volucrie templa
 Cœlestia, quæ facies per ægæa docet aquas.*

Y I L.

*Sic ita Paros, lundanae cypsel, æque arcturæ æthæ
 Quam miras Romas dicere esse Patris
 Vrbem perdidit actas, decedat, feruor.,
 Et Romas invadit vel nesci nomen arct.
 Templo, rias, qd possit miras miranda fœda,
 Lympheq; defixit arctus exciderat:
 Templo, rias, riam miranda reddidit, qd rias:
 Nunc Roma est, Romas super imago fuit.*

Y 4 I I.

*Q*UOD ROMANA THALI POSUIT TEMPLE ARCTUS Cæstem,
 Romasq; Cæstem milibus nulla tenet:
Quod

Quod via tam facili praebeat se plurima in urbe,
Lympharq; longaeq; formae dalla fuit:
Reddere tunc Romae veterum miracula Patrum:
Et tunc, nec antiquum funderet ire deum.
Faler. tunc abest. Patrum nam cultibus condere,
Sacra ubi ante ordine posita erant.

I X.

ad Italiam.

Quo rursus Patrum molis, Castor, propinquas,
Hesper, ag insulas sufficit arce que?
Pontificum decus hic ageremus. hanc gloria Romae illa,
Gloria non ulla deponatur a deo.
Sic ubi attolla Saceres, decus addat ut Pri,
Hic quoque, quod fœderi non potuere Patrum,
Hic decore numerare vides concitus per arces
Roma, nihil minus quod molatur habet.

X.

Quo Patrum unanimum suffragiis in archere molis
Vestiq; sideris virtutis templis locus,

G.

Immo.

*Innumerabile menses opus, est te periculis dignum?
 Pene, quod cunctis non pensare facit.
 Quid mirum auguror tibi res ulla ire stultas?
 Cuncta parat, duxor aut Deus ipse facit.*

X I.

H*æc quæ saltem celsæ effugit in arce,
 Quantum non oculis tendere Roma potest,
 Despicit aduersi bellantes turbæ Caucas,
 Mæstæ nec r. granida fulmina nobis parat.
 Quæ struem fœdusq. imbras acque æquæ aquarum.
 Et vincet stabili tempora longa sua.
 Sacra Pater est arce, sanctæ, compesce rursus
 Caudæ, accensum quod tibi esse Deus.*

X I I.

C*ELIX, multiplex sinuata cacumina pyra
 Crescere, dum lapide surgant arce lapid?
 Sic surgant angusta sacri saligia templi,
 Nulla dum faciem verberis flodas apex.*

Indy-

Indigna sic magis tolli se gloria LITTA :
Ad Caeli ducere sidera firmo est.

X I I I.

A *Roma cum se se testudo ad sidera tolli*
Conspicere, talis est dare visio fletu.
LITTA Pater totum vultus vixit summa per orbem,
Et tua per populos grandis facta iuvit.
Non pia nos circum Hæc Romana propago,
Atque simul cunctis Thessalus, Indus, Arabs:
Quævis est afflicta aeris contritus ævis
Nescire, qui tantum præsidio surgat opus.
Atque ubi regeret LITTA ducit est angustæ LITTA,
Ardua nos celsum tollere ad altera caput:
Tam se dicit. Opus faciat non dignum volum,
Nos qui opus hoc faceret, dignus talis erat.

C ELE.

Quæ magis crevit amor Virtutis, et alius caput,
Hic magis, qui Virtus progrediente, habet.
Nec est vana fides Sine te possit omnia terra,
Cui Pater omnipotens cuncta regenda dedit:
Tempus erit, nec spes animam sine terra celsam,
Nec mea nec fasces habebit augura.
Tempus erit, cum clavis apex, ducit et augeat Sine te,
Polypho templo vertice Paratæ tuæ.
Immensus hic arduus passus est claudet locum,
Quæ caput et Latia tellus ad æstra ferat:
Et quæ mirramis vagis astruuntur, æquos
Immensi spatium claudet uterque loci.
Nulla adeo pax est nostro prout orbis remota,
Latius quam Patet non admodum patet.
Tunc aderunt et quæ erant æthera cubant,
Lucida dum passa sidera nocte fugat.
Et quibus Oceanus properat nec Halcyon erat
Panditur dum sit tangitur Oceanus.
Adveniat quæ illic ab regnante aquarum,
Cui cetera sunt curæ, non super cuncta gela.

Quæ

Quæ Rhodanum Cydonumq; labant, patria arma relinquite,
Et amant fufcite ludice terra vireo.
Depofita fpectatur erit fertur Braccans,
Pauca vix artem coge in turbe dote.
Hæc funt membra domus pulcherrima Romæ
Lactificæ plangit ingenuusq; manu
Pi Sefymæ Salomon fumens qua cederet auream.
Milibus & multis circumfufus erat
Sæ Ramæ Terra, cum prudentia tandem efl
Pontificem capcis impofuerat dote.
Ab tu cum folulo furga de mœnibus templum,
Et rariam gemma verfiplexq; miræ
Supplicibus, qua te vix præfatusq; fanguine,
Affer opem, efl crepita Pœre vocante adeo.
Cernis et arma memet mutandisq; Maria Philippæ
In populo, Cafo qua fere bella ciuit.
Cavida caufire Tædæ mœnibus horret,
Adpueq; agens cloffi graui a gravata.
Hæc præce cauteq; palu moderare iuvandam
Paratæ Eas, Quæq; mari.

Idem

Subit aera Romanæ, quæ se fulgent fulgentem,

In fide, vixit parare iura fide.

In tibi sacra ferat fides spectabile aera

SISTIT, et aether sit tua templa colat.

L A F I D E O.